

میان‌روی و اعتدال در مصرف؛ روش عقلا و اسلام

خداوند متعال کسی را که در مصارف زندگی خود میانه رو باشد، روزی زیاد داده و کسی را که اهل حیف و میل و اسراف باشد محروم می‌سازد.

خبرگزاری مهر- خداوند متعال کسی را که در مصارف زندگی خود میانه رو باشد، روزی زیاد داده و کسی را که اهل حیف و میل و اسراف باشد محروم می‌سازد.

پروردگار متعال امت اسلام را امت میانه معرفی نمود و فرمود: "جعلناکم امة وسطا" شما را امتی میانه قرار دادیم. حضرت محمد مصطفی (ص) و پیروانش را به حفظ اعتدال دستور داده است.

میان‌روی ضمن اینکه نزد عقلای عالم امر قابل ستایش و پسندیده‌ای است، دین مقدم اسلام نیز به آن مهر تایید زده و جامعه بشری را در سیر تکاملی خود به میانه روی دعوت نمود. چنانچه در نمازهای واجب خود از خداوند متعال می‌خواهیم که ما را به میانه روی که در آن ثبات و استواری باشد هدایت فرماید "اهدنا الصراط المستقیم"؛ چرا که راه مستقیم راه اعتدال و پایدار می‌باشد. مستقیم به معنای راه راست که در میان مردم متداول است نمی‌باشد؛ بلکه مستقیم و استقامت در فرهنگ قرآن و زبان عربی به معنای قوام و پایداری توأم با اعتدال و تعادل را گویند وگرنه مفهوم پایداری با کلمه صبر و مقاومت بیان می‌شود نه استقامت.

تجاوز از حد کفاف

از روایات مختلف این گونه به دست می‌آید که برخوردار بودن از خانه وسیع از سعادت انسان است؛ ولی وسعت منزل بر حسب افراد و موقعیت‌های آنان متفاوت می‌باشد و فراهم کردن مسکن بیش از حد نیاز و کفایت، مذمت و تقبیح گردیده است. در واقع وسعت یک واحد مسکونی در صورتی پسندیده است که در خدمت نیازهای انسان باشد و نه خارج از آن.

میان‌روی در معیشت و اقتصاد زندگی، مربوط به بحث کمیت و مقدار مصرف است؛ نه کیفیت؛ یعنی شخص با علم و آگاهی از میزان مصرف مفید می‌تواند اندازه لازم در هر مواد مصرفی را مراعات نمایند. امیرمومنان(ع) فرمود: کسی که به کفاف زندگی اش اکتفاء نمایند در آسایش و آرامش خاطر زندگی می‌کند.

انسان‌هایی که حد اعتدال و میانه روی را مراعات نمی‌کنند هیچگاه احساس بی‌نیازی نمی‌کنند، چون میانه روی موجب بی‌نیازی است و کسانی که میانه روی را رعایت نمی‌کنند خود را به هلاکت می‌اندازند و اشخاصی که در زندگی مدام در حال افراط و تفریط هستند همیشه گمراه و تلاش و کوشش آنها در زندگی بی‌ثمر می‌باشد و در زندگی هیچگاه احساس موفقیت و شادکامی نمی‌کنند و همیشه و در همه حال در نیازمندی به سر می‌برند و در این راه به اسراف کردن اموال خود و دیگران مبادرت می‌ورزند. امام موسی کاظم(ع) فرمود: هیچ شخصی با میانه روی محتاج و نیازمند نشده است.

ما انسان‌ها حتی در خوردن و آشامیدن و پوشاک باید به اندازه کفاف و نیاز خود از هر چیزی استفاده کنیم و در این موارد دچار اسراف و چشم و هم چشمی نشویم؛ مثلاً باید بدانیم که مقدار کالری که روزانه به آن نیاز داریم چه میزان می‌باشد و به همان مقدار بخوریم و بیاشامیم چون با این کار به سلامت جسم و روح خود کمک قابل توجهی کرده‌ایم و دچار اسراف نشده‌ایم. در امر پوشاک اسراف این است که شخصی گام از حد خویش فراتر بگذارد و اقدام به خرید و تهیه البسه و لوازم تجملی برای خود و اعضای خانواده‌اش بنماید در صورتی که اصلاً به آنها احتیاج ندارد و خارج از شان و موقعیت اجتماعی و یا اقتصادی او باشد.

خداوند متعال کسی را که در مصارف زندگی خود میانه رو باشد، روزی زیاد داده و کسی را که اهل حیف و میل و اسراف باشد محروم می‌سازد. انسان عاقل و خردمند هنجارها و قواعد زندگی را در تمامی ابعاد زندگی با علم و دانش شناسایی و مراعات می‌کند و با رفتار صحیح فردی و اجتماعی خود و جامعه را به چالش نمی‌اندازد.